תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְלַת

(דף סט ע"א)

בְּרֵאשִׁית בְּרִי"ת אֵ"שׁ, בְּרִית דָּא צַדִּיק, כָּל אִתְקְרֵי, קִשׁוֹרָא דְּכָל אֵבָרִין דְּגוּפָא, ח' דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא יוֹמִין, אִינוּן שְׁעוֹרָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהוּ תְּרֵין אַלְפִין אַמִּין לְכָל סְטַר, לְנַטְרָא בְּהוֹן אוֹת שַׁבָּת, כְּגַוְונָא דָּא אִינוּן תְּמַנְיָא יוֹמִין תְּחוּם לְקַבָּלָא בְּהוֹן אוֹת בְּרִית, וּלְנַטְרָא לֵיהּ בְּהוֹן, דְּלָא אִתְעֲבִיד בְּאוֹת בְּרִית חִלּוּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא יוֹמָא חַד הֲוִינָא אָזְלֵי אֲנָא וְרַבִּי יוֹסֵי, וַאֲתָא בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא מֵהַהוּא עָלְמָא, בְּדִיּוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְאִזְדַּמַּן לָן בְּאָרְחָא כְּגַוְונָא דְּמְחַמֵּר בִּתְרֵין חַמָּרִין, וְשָׁאִילְנָא (נ"א וְשָׁאִיל לָן) **מַאי אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ** (ויקרא יט ג), **וְאָמַר אִיהוּ מִילִּין שַׁפִּירִין, אֲבָל עִם כָּל דָּא בָּעֵינָא לְמִשְׁמַע מִפּוּמָךְ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בְּוַדַּאי בְּרִית אִיהוּ שָׁקִיל לְשַׁבָּת, וּבְגִין דָּא** (בְּרֵאשִׁית יָרֵא שַׁבָּת וכו').

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית יָ"א שַׁבָּ"ת, (וְהָ"ה) שַׁבְּתוֹתַי תִּהְיֶה דָחִיל, יָ"א תוֹרָ"ה, יָ"א בְּרִי"ת, כְּמָה דְצָרִיךְ נְטִירוּ דִבְרִית, דְּלָא יֵעוּל לֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, כְּגַוְונָא דָא צָרִיךְ בַּר נַשׁ נְטִירוּ דְשַׁבָּת, דְּלָא לְאַפָּקָא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְיֵעוּל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, רְשׁוּת הַיָּחִיד אִיהִי שְׁכִינְתָּא, רָחֲבוּ ד' וְאִינּוּן יהו"ה, וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רְשׁוּת הָרַבִּים נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, סַם דְּאֵל אַחֵר דְּאִיהוּ סמא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְשַׁבְעִין אוּמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זוֹנָה, וּבַעְלָהּ חִלּוּל שַׁבָּת אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מָאן דְּאַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב סְקִילָה.

עֶרֶב אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵיהּ מְטַלְטְלִין מִבַּיִת לְבַיִת, דְּאִנּוּן שְׁכִינָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ, דָּא מִקְדָּשׁ יו"ד, אוֹת שַׁבָּת (דָּא בְּרִית) דְּצָרִיךְ לְנַטְרָא לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי קְדוּשָּׁה דִּילֵיהּ, בְּרָכָה דִּילֵיהּ, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ב ג) וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיְבָרֶךְ דָּא בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ דָּא קְדוּשָּׁה, וּלְגַבֵּי תַּרְוַייְהוּ הֲווֹ נָפְקֵי קַדְמָאֵי לָקָדָמוּת כַּלָּה, וַהֲווֹ אָמְרֵי תְּרֵי זִמְנֵי בּאִי כַלָּה בּאִי כַלָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

וְעוֹד מִקְדָּשִׁי בְּאָת יו"ד, בְּגִין דְּלֵית קְדוּשָׁה פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן וּלְקַדְּשׁ לוֹן בְּקִדּוּשׁ עַל הַיַּיִן, בְּשַׁבְעִין תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּ"ו כְּחוּשְׁבַּן בַּיְי"ן, וְצָרִיךְ לְמֵימַר סַבְרִי מָרָנָן, וְאִינוּן דְּאָמְרִין וְעָנוּ לְחַיֵּי, בְּגִין דְּאִתְקַשְּׁרוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְלָא בְּאִילָנָא דְּמוֹתָא, דְּאִיהוּ גֶּפֶן דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, דְּחַד אָמַר חִטָּה הָיָה, וְחַד אָמַר גֶּפֶן, וְכֻלָּא קְשׁוֹט.

שֶׁבַע מִינִין אִינוּן חִטָּה וּשְׂעוֹרָה גֶּפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְהָא אִתְּמַר, וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלַיְיהוּ, חִטָּה הָא אִתְּמַר, שְׂעוֹרָ"ה דְּאַפִּיק ה' מִשְּׁעוּר דִּילָהּ, גֶּפֶן סָחֲטָה עֲנָבִים בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, וְעָבַד יַיִן נֶסֶךְ, וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, תְּאֵנָה לָקִיט תְּאֵינֵי קָדָם זִמְנַיְיהוּ קָדָם דְּאִתְבַּשְּׁלוּ, כַּךְ לָקִיט הוּא מֵעָלְמָא קוֹדֶם זִמְנֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּגָרִים דִּי יְמוּתוּן בְּנוֹי קָדָם זִמְנַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ה ה) לָמָּה יְקֻצוֹף הָאלהי"ם עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְרָזָא דְּמִלָּה (ירמיהו ב ל) לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא. רִמּוֹן, בֶּן זוֹמָא בֵּיהּ חָב, אֲבָל רַבִּי מֵאִיר תּוֹכוֹ אָכַל קְלִיפָּתוֹ זָרַק, דְּקְלִיפִּין אִינוּן אוּמּוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל מוֹחָא בֵּינַיְיהוּ, כֵּן כְּגַוְונָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי פַּרְדֵּס (דף סט ע"ב) בְּגָלוּתָא,

וְאִיהִי מוֹחָא מִלְּגָּו, אֱגוֹז קָרִינָן לֵיהּ, כְּמָה דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי (שיר ו יא), וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא אִיבָּא מִלְּגָּאו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וּקְלִיפִין הֵן כַּמָּה רְשׁוּיוֹת נוּכְרָאִין, וּבְשַׁבָּת מִכְּלָא אִתְפַּשְׁטַת, וְאִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאִתְחַדְּשָׁא בְּשַׁבָּת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן לְאַטְעָמָא בְּשַׁבָּת מִכָּל מַאֲכָלִין טָבִין, בְּגִין לְקַשְׁרָא וּלְאַרְקָא בִּרְכָאָן לְגַבָּהּ מִכָּל סְפִירָן, וּלְמֶהֱוֵי אִשְׁתַּקְיָא מִכְּלְהוּ.

וְצָרִיךְ לְקַיְּימָא בָּהּ עִנְגָּא, דְּאִיהוּ צַדִּיק דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאִיהִי בִּינָה עָלְמָא דְּאָתֵי, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְנַהֲרָא אִיהוּ וֹ דְּנָפִיק מִן י"ה, וְאָזִיל חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ סְפִירָאן, וּמָטֵי לְצַדִּיק, לְאַשְׁקָאָה מִנֵּיהּ גִּנְתָּא דְּאִיהִי ה', וְעַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְגוֹמֵר (בראשית ב כב).

וְכֵן בְּרִית מִילָה אִיהִי כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹז, צָרִיךְ לְתַבְּרָא קְלִיפִין דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, וּלְאַעְבָּרָא לוֹן מִתַּמָּן, וּלְאִתְגַּלְיָיא מוֹחָא מִלְּגָּו, וְדָא אוֹת בְּרִית, וְדָא עֵץ חַיִּים, אֲבָל בְּרִית דְּאִיהוּ בְּעָרְלָתֵיהּ וְלָא אִית בֵּיהּ פְּרִיעָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי

בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד לִבָּא הוּא אֶגוֹז, וּמָאן דְּתַבַּר קְלִיפָּה דִילֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אלהי"ם לֹא תִבְזֶה וְגַסּוּת לִבָּא דְּהוּא שְׁלִים בְּקְלִיפִין דִּילֵיהּ וְלָא אִתְּבַר, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי טז ה) תּוֹעֲבַת יהו"ה כָּל גְּבַהּ לֵב, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וּמִסְטְרָא דְּקְלִיפִין אִתְקְרִיאוּ בְּנֵי נָשָׁא עַרְלֵי לֵב.

וּבְשַׁבָּת גֵּיהִנָּם לָא שָׁלְטָא בְּעָלְמָא, וְלָא מְמַנָּן דִּילֵיהּ, בְּגִין דָּא מַנִּי לְיִשְׂרָאֵל לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (שמות לה ג), וְאִי בַּר נַשׁ אוֹקִיד בְּשַׁבָּת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא חֲוֵיתִי מְכַבֵּה לְנוּרָא דְּלָא אוֹקִיד, וְאַתּוּן מוֹקְדִין לֵיהּ, אַתּוּן תִּתּוֹקְדוּן בְּגֵיהִנָּם, בְּגִין דָּא לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וַאֲפִילּוּ בְּגוּפָא, וּמַאי נִיהוּ גֵּיהִנָּם בְּגוּפָא, כְּבֵד דְּבֵיהּ מָרָה דְּאִיהוּ גֵּיהִנָּם, סַם הַמָּוֶת סַם דְּאֵל אַחֵר, חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה, חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלָא יִתְעַר (נ"א לְאִתְעָרָא) עֲצִיבוּ וּקְטָטָה מִסְטְרָא דְּטְחוֹל, אֶלָּא דְּתֵהֵא לֵב נָטִיר מִכֻּלְּהוּ, דְּאִיהוּ שַׁבָּת שָׁמוֹר, וּמוֹחָא זָכוֹר, וְצָרִיךְ לְקַבָּלָא אוֹשְׁפִּיזִין

דְּאִינּוּן מַלְאָכִין, עוּלֵימָן דִּנְשָׁמָה יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאוֹשְׁפִּיזִין דְּנָחֲתִין עִמָּהּ.

וְצָרִיךְ אִתְּתָא לְתַקָּנָא שְׂרָגָא בְּלֵיל שַׁבָּת לִימִינָא, וְאִתְחַשִּׁיב לָהּ כְּאִלּוּ תִּקְנָהּ מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם, וּפָתוֹרָא בְּצָפוֹן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְאִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה מְנַרְתָּא לְדָרוֹם, צְרִיכָא לְאַתְקָנָא לָהּ, בְּגִין דְּתַמָּן חָכְמָה, וּבְגִין דָּא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּבְהַהוּא בֵּיתָא דְּאַשְׁכְּחִין דִּירָה דָּא מִתַּקְנָא בְּהַאי סִדּוּרָא, מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם וְשֻׁלְחָן בְּצָפוֹן וּמִטָּה בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, אָמְרִין אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקָא נָחֲתִין עִם שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי נְשָׁמָה יְתֵירָה, לֵית דִּין אַתַּר הֲדְיוֹט דְּעַם הָאָרֶץ, אֱלָהֵין אַתַּר דְּרַעֲוָא בֵּיהּ מִן קֳדָם יהו"ה.

פָּתוֹרָא צְרִיכָא לְתַקָּנָא לָהּ לְגַבֵּי צָפוֹן, וּפָתוֹרָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, מַאי זָהָב דָּא גְּבוּרָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, מִטָּה לְמַעֲרָב בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, לְתַקָּנָא לֵיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ד כב) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא דְּלָאו אִינּוּן

מִתְתַּקְנִין אִלֵּין תִּקּוּנִין בְּלֵיל שַׁבָּת, אוּשְׁפִּיזִין אָמְרִין לַאו אִיהִי דָּא דִּירָה דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת (דף ע ע״א) הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרוֹתָם, לְדוֹרֹתָם כְּתִיב חָסֵר, מִלָּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין צְרִיכִין לְתַקְנָא בְּלֵיל שַׁבָּת דְּאִיהִי מַמָּשׁ אוֹת בְּרִית מִילָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְּרִית מִילָה לְכָל בְּנֵי נָשָׁא אִיהוּ שָׁוֶה, אָמַר לֵיהּ, לָא, דִּבְרִית מִילָה לְחַיָּיבַיָּא, עַפְרָא דְּתַקִּין בְּמָנָא אִיהוּ מְזוֹנָא לְחִוְיָא, דְּאַפְרִישׁ מִנֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיהו סה כה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְדַם בְּרִית אִיהוּ מְזוֹנָא לְסמא״ל דְּאִיהוּ רוֹצֵחַ, דְּאַפְרִישׁ מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם (משלי כה כא).

לְבֵינוֹנִיִּים אִתְחַשִּׁיב בְּרִית מִילָה אַעַבְרוּ דְּדָמָא וּבְשָׂרָא כְּקָרְבָּנָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ, לְצַדִּיקַיָּא וַדַּאי בַּאֲתַר דְּמִילָה וּפְרִיעָה שַׁרְיָא יהו״ה, וְדָא אִיהוּ וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹ״הַּ (איוב יט כב), וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (יחזקאל טז ו) וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי לַצַּדִּיקַיָּא, (וּכְתִיב (זכריה ט יא), גַּם אַתְּ בְּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ מִבּוֹר, דְּאִיהוּ גֵּיהִנֹּם).

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁא

בְּרֵאשִׁית דָּא אוֹרַיְיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח כב) **יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז,** מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צג ב) **נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, וְאוֹרַיְיתָא תְּרֵין פִּקּוּדִין אִית בָּהּ, חַד וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה** (יהושע א ח), **תִּנְיָינָא לְמֶהֱוֵי לְמַלְכָּא סֵפֶר תּוֹרָה, דְּאָזִיל עִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (דברים יז יט) **וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, סֵפֶר תּוֹרָה אַמַּאי לַמֶּלֶךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ לָאו אִיהוּ מַלְכָּא אֶלָּא מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, וְסֵפֶר תּוֹרָה הִיא דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (בראשית כה כז) **וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְסֵפֶר תּוֹרָה כַּךְ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי תָּם בְּלָא פְּסוֹלֶת, וְאִם סֵפֶר תּוֹרָה אִיהוּ חָסֵר בַּאֲתַר דְּמָלֵא, אוֹ מָלֵא בַּאֲתַר דְּחָסֵר, אוֹ אוֹת חַד חַסִּיר, אוֹ יַתִּיר, אוֹ חֲלִיף, סֵפֶר תּוֹרָה פָּסוּל, לָאו אִיהוּ כְּדִיוֹקְנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה דִּלְעֵילָּא.**

כְּגַוְונָא דָּא אִינּוּן חָמֵשׁ כַּנְפֵי רֵיאָה, כְּגַוְונָא דַּחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּוַרְדָּא כְּגַוְונָא דְּזֶה סֵפֶר דְּאִיהוּ סֵפֶר יְשָׁרִים, אִי אוּנֵי חַסִּיר אוֹ יַתִּיר אוֹ חֲלִיף, אִיהוּ אִמְרָא פָּסוּל, וּמָאן דְּעָבַר עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ עָבַר עַל

אוֹרַיְיתָא וַחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי דִילָהּ, דַּחֲמִשָּׁה כַּנְפֵי רֵיאָה וּוְרָדָא אִינּוּן שִׁית, דָּא ו׳, כָּל מָאן דְּעָבַר (עַל דָּא, כְּאִלּוּ עָבַר) עַל דָּא.

וַחֲמִשָּׁה דְּבָרִים הַמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כָּל מָאן דְּאַעֲבַר עֲלַיְיהוּ) כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּה׳ מִן יהו״ה, כַּנְפֵי רֵיאָה צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא בְּהוֹן סִרְכוֹת, תַּמְנֵי סְרֵי סִרְכוֹת אִינּוּן, מָאן דְּאַעֲבַר עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּרִית דְּאִיהוּ ח״י עָלְמִין, וְסִירְכָא אִיהוּ סַם הַמָּוֶת, סַם דְּאֵל אַחֵר, דְּאִיהוּ סמא״ל, עֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּכָל אֲתַר דְּאִסְתַּרִיךְ קְטִילַת, וְכַנְפֵי רֵיאָה אִינּוּן כַּנְפֵי חִיָּוֹן, וּצְרִיכִין לְמֶהֱוֵי פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יא) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, אִם אִינּוּן בְּחִבּוּר טְרֵיפָה, וּתְרֵי אוּמּוֹת אִינּוּן בְּרֵיאָה, וּבְהוֹן שִׁית גַּדְפִּין, חָמֵשׁ אוּנּוֹת וּוְרָדָא, וַעֲלַיְיהוּ נֶאֱמַר (ישעיהו ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, שִׁיתָּא אִינּוּן מִסְטְרָא דְּאַת ו׳, דְּאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה. אֲרוֹנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה דָּא כִּיסָּא דִלְבָּא, וְאִיהוּ נוּר דָּלִיק,

וְאִי לָא כַּנְפֵי רֵיאָה דְּאִינּוּן נָשְׁבִין עֲלֵיהּ, הֲוָה לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא, וְהַהוּא נוּרָא דְּאִיהוּ דְּדָם דְּעַרְקִין דִּלְבָּא, רוּחָא נָשִׁיב אַבַּתְרֵיהּ בְּעַרְקִין דִּדְמָא, וְכֻלְּהוּ מִתְנַהֲגִין אַבַּתְרֵיהּ, וְדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר

יְהֵיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ (דף ע ע"ב) לָלֶכֶת יֵלֵכוּ וְגוֹמֵר, וְלִבָּא כַּד סָלִיק מִנַּיְהּ רוּחָא (וְאִתְפָּרַשׁ מִן נַפְשָׁא דְּאִיהוּ ו') עַל דְּמָא נוּר דָּלֵיק, אִתְמַר בְּנַפְשָׁא (שיר ה ב), אֲנִי יְשֵׁנָה, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּיהּ אִתְמַר וְלִבִּי עֵר, וְדָא אִיהוּ (ישעיהו כו ט) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּי לִבָּא דְּתַמָּן נַפְשָׁא, אִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דָּפִיק לְתַרְעָא דְּלִבָּא שִׁית דְּפִיקִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִיהוּ ו' דְּיֵיתֵי לְגַבֵּי ה' (נ"א ד'), דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, וּבָהּ אִינּוּן עֲשָׂרָה, וְכֻלְּהוּ בְּפִיּוּסָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ה ב) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל.

וּבְתִקּוּנָא תַּמְנֵי סָרֵי, (נ"א וּבְתִקּוּנָא דָּא שִׁית אַתְוָון), דְּאִיהוּ בָּרָ"א שִׁי"ת, אִינּוּן רְמִיזִין כְּגַוְונָא דָּא, פִּתְחִי לִי בְּאָת ב' דְּאִיהִי תַּרְעָא, אֲחוֹתִי בְּאָת א', רַעְיָתִי בְּאָת ר', יוֹנָתִי בְּאָת י', תַּמָּתִי בְּאָת ת', שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל דָּא יו"ד נְקוּדָה דְּאָת ב', קְוֻצּוֹתָיו אִלֵּין שִׁית סְטָרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם טו) שְׁוָקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן דְּפִיקִין בְּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע סְטָרִין דִּילֵיהּ, וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא דִּילֵיהּ, וְשִׁית סְטָרִין אִינּוּן שִׁית סְפִירָן, וּדְפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית בְּהוּ, בַּאֲרִיכוּ דְּחֶסֶד כְּגַוְונָא דָּא תְּקִיעוֹת, בִּתְבִירוּ דִּגְבוּרָה דְּאִינּוּן שְׁבָרִים,

בִּמְהֵירוּ דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ תִּרוּעָה, בְּחֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת סָלְקִין, בְּנֶצַח וְהוֹד יְסוֹד נָחֲתִין.

וְכֻלְּהוּ דָּפְקִין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סָלָּם, דְּבֵיהּ שִׁית דַּרְגִּין, וְדָא לְבָא, וּבֵיהּ מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין, דְּאִינּוּן דְּפִיקִין דְּרוּחָא, וְאִינּוּן שִׁית סָלְקִין לְעֶשֶׂר, וְדָא י׳, וְאִינּוּן קַשְׁרַ"ק קְשַׁ"ק קְרַ"ק, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ בַּעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּבְעֶשֶׂר מַלְכִיּוֹת וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפָרוֹת, תִּלְתִין סָלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּתְלָתִין נָחֲתִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לְשִׁתִּין, שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, כַּד סָלִיק דְּפִיקוּ בִּתְקִיפוּ דִּגְבוּרָה בִּגְבִירוּ אִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא, כַּד סָלִיק דְּפִיקוּ וְאִתְאָרַךְ, מַרְעָא אִתְאָרַךְ דְּהָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.

קָם סָבָא מֵאִינּוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, הָא סְמָנִין אִלֵּין אִינּוּן דְּמַרְעָא בְּגָלוּתָא, כַּד דְּפִיקוּ אִתְקַצַּר וְגָלוּתָא אִתְקַצַּר, הָא מַטֶּה כְּלַפֵּי גְּבוּרָה בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, וּמוֹתָנָא קָא אַחֲזֵי לְמָשִׁיחַ וּשְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא אוֹמְיאַת הַהִיא חוֹלָה בְּגָלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל (שם ב ז), אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ, דְּלָא יְהֵא בִּמְהֵירוּ, אֶלָּא עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

וְאִם דְּפִיקוּ אִתְאָרַךְ, הָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְעִם כָּל דָּא מַרְעָא בְּגָלוּתָא אִתְאָרַךְ, וְאִי דְּפִיקוּ אִיהוּ לָא

אֲרִיךְ וְלָא קְצַר, הָא אִתְעַר רַחֲמֵי לְגַבֵּי חוֹלֶה בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לְבָא, וּלְגַבֵּי עַרְקִין דִּילָהּ דְּאִינּוּן בְּנָהָא יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ.

וְעוֹד כַּד דְּפִיקוּ אִיהוּ בִּתְרוּעָה בִּמְהִירוּ, דּוֹחֲקָא בָּתַר דּוֹחֲקָא, יֵיתֵי פּוּרְקָנָא, וְעוֹד הַהִיא חוֹלָה דְּאִיהוּ לְבָא, כַּד רוּחָא לָא נָשִׁיב לְגַבָּהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, אִיהִי לָא דְּפִיקַת בְּעַרְקִין דִּילָהּ, וְכֻלְּהוּ חֲשִׁיבִין בְּגָלוּתָא כַּמֵּתִים, וְאִתְּמַר בְּהוּ (איכה ג ו) בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם, וּבְגִין דָּא בְּגָלוּתָא אֲנִי יְשֵׁנָה, וְאִיהִי חוֹלָה בְּגָלוּתָא, וְכַמָּה אַסְיָין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים קָא מְשַׁתְּדְלָן לְגַבָּהּ, בְּכַמָּה בוּסְמִין וְרֵיחִין דְּשׁוֹשַׁנִּים תַּפּוּחִים וֶאֱגוֹזִים וְרִמּוֹנִים, וְלָא אִתְחַזְּרַת רוּחָא לְגַבָּהּ בְּהוֹן בְּגָלוּתָא בְּמַרְעָא דִּילָהּ, וְלָא דְּפִיקוּ אִתְחַזְּרַת לְגַבָּהּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא רְחִימוּ דִּילָהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שיר ב טז) הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְאַיְיתֵי לָהּ תַּפּוּחַ, וְשַׁוִּי לְחוֹטָמָא, וְאַרְחָא בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעַת לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה א טז) מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי, מִיָּד חָזְרַת רוּחָא וּדְפִיקוּ לְגַבָּהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא שַׁבַּחַת לֵיהּ (שיר ב ג) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים וכו׳, וּלְבָתַר יֵעוּל לְגִנְתָּא

וְאַפִּיק מִתַּמָּן רִמּוֹנִים, וְיָהִיב לָהּ מֵעַסִּיס רִמּוֹנִים, וְלָקִיט אֱגוֹז וְתַבַּר (דף נא ע"א) קְלִיפִּין, וְיָהִיב לָהּ מוֹחָא מִלְּגָאו, וְאִיהִי אָכְלָה, וְשָׁתִית מֵעַסִּיס הָרִמּוֹנִים, וְאִתְסִיאַת, וְדָא הוּא דְּאָמַר קְרָא (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, אַדְהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל בַּעַל הַכְּנָפַיִם, וְיָהִיבַת תְּלַת קָלִין, וּסְלִיקַת לְטוּרִין, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרוֹי בְּוַדַּאי רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵילָא, וְרַחֲמִים אִשְׁתַּכְּחוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דְּוַדַּאי תְּלַת חֵיוָון אִינוּן בְּמֶרְכַּבְתָּא, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, וּבְכֻלְּהוּ לֵית רַחֲמִים כַּנִּשְׁרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי (שמות יט ד), אַדְהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא לְגַבַּייהוּ זִמְנָא אָחֳרָא, וּבָטְשַׁת בְּגַדְפָּהָא עֲלַייהוּ, וְרָמַת קָלִין וְסָלִיק לְטוּרָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּוַדַּאי אִיהִי דְּקָא בָטְשַׁת בְּגַדְפָּהָא עֲלָנָא וְסָלִיק הָתָם, אָמְרוּ לֵיהּ סְלִיק וְהָא אֲנָן אַבַּתְרָךְ, סְלִיקוּ כֻּלְּהוּ אַבַּתְרֵיהּ לְטוּרָא, וְאִיהִי סְלִיקַת לְעֵילָא, עַד דְּלָא אִתְחֲזִיאַת.

לְפוּם שַׁעְתָּא הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, וּתְרֵין שׁוֹשַׁנִּים בְּפוּמָהָא, וְזָרִיק לוֹן עַל (יְדָהָא) רֵישַׁייהוּ (נ"א עַל יְדוֹי) מִיָּד חָדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן חֶדְוָה סַגִּיא, אָמַר לוֹן חַבְרַיָּא בְּוַדַּאי חֶדְוָה אִזְדַּמְנַת לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי חוֹלָה, דְּהָא אִם שׁוֹשַׁנָּה חָדָא יְהִיב בֵּינָתָא לָא הֲוָה אַסְוָותָא, בְּגִין

דְּשׁוֹשַׁנִּים אִינּוּן רְמִיזִין לָקָבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, דְּאוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא יֵעוּל דָּא בְּלָא דָּא, וּבְגִין דְּזַרִיקַת תְּרֵין, רְמִיזַת דָּא תְּרֵי שׁוֹשַׁנִּים, כְּעַן אִיהִי אַסְוָותָא שְׁלֵימְתָא, וּכְדֵין צָרִיךְ לְמִפְתַּח עֲלַיְיהוּ כְּמָה דַּהֲוִינָן.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים (שיר ו ג), מַאי שׁוֹשַׁנִּים אֶלָּא שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, וְשׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דָּא לִימִינָא, וְדָא לִשְׂמָאלָא, הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, דְּאִיהוּ בִּקֵּר יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, אִית לֵיהּ חֲמֵשׁ טַרְפִּין, וְאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה (דברים ו ד), וּתְלַת עֲשַׂר עַלִּין מִלְּגָו אֶחָ"ד, שִׁית סוּמְקֵי, וְשִׁית חִוּורֵי, וְשׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְכְּלִילַת בְּהוֹן הָא תְּלַת עֲשַׂר כְּחוּשְׁבַּן אֶחָ"ד, וְכֵן שׁוֹשַׁנָּה בָּהּ כ"ה גַּרְעִינִין כְּתַפּוּחַ דְּיִלָּהּ, כְּחֻשְׁבַּן כ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא, וְכֵן בַּשּׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא כ"ה גַּרְעִינִין, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לַחֲמִשִּׁים, שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא, וְדָא (בְּרֵאשִׁית ב' שׁוֹשַׁנָּה י').

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְשִׁית

בְּרֵאשִׁית ב' שׁוֹשַׁנָּה, חָמֵשׁ עַלִּין דִּילָהּ רֵאשִׁי"ת, בְּרֵאשִׁית לְחִשְׁבָּן זְעֵיר דַּחֲנוֹךְ תִּלַּת עֲשַׂר, חוֹחִים דִּילָהּ תִּלַּת עֲשַׂר תֵּיבִין מִן אלהי"ם וְעַד אלהי"ם, וְאִלֵּין אִינוּן. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אלהי"ם (בראשית א א)**, חָמֵשׁ חוֹחִים אָחֳרָנִין, מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם וַיֹּאמֶר.**

מַאי אִיהִי בֵּין הַחוֹחִים, אֶלָּא מִדְּחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְנָפְלַת שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כַּד יֵיתֵי פוּרְקָנָא תְּהֵיֶה כַּשּׁוֹשַׁנָּה דְּשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית מד ג) **הַבֹּקֶר אוֹר** (וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ)**, וְאִינוּן חָמֵשׁ אוֹר חָמֵשׁ עַלִּין דְּשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה, חַד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, תִּנְיָינָא וַיְהִי אוֹר, תִּלַּת וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר, אַרְבַּע וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר, חָמֵשׁ וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם, תִּלַּת עֲשַׂר עַלִּין מִלְּגָו, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, אֶחָד אֶחָד בִּתְרִין שׁוֹשַׁנִּים, דָּא יהו"ה, עֲלַיְהּ אִתְמַר** (זכריה יד ט) **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִיהוּ עַמּוּדָא** (דף עא ע"ב) **דְּאֶמְצָעִיתָא הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְחוּשְׁבְּנֵיהּ אֶחָ"ד, שׁוֹשַׁנָּה תַּתָּאָה בָּהּ דְּחִילוּ וְאִיהוּ יִרְאָה, שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה רְחִימוּ דְּאַהֲבָה, וּבָהּ**

אִתְמַר (שיר ג ה) אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

בַּמֶּה יִתּוּן לְאַתְעָרָא לָהּ בִּימִינָא, וְאִיהִי לָא רְעִית בְּהוּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה, בְּרוּחָא דָּא אָרְחַת הַהִיא חוֹלָה וְאִתְסְיַאת, וּבְגִין דָּא הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאו"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ (שיר ג ה), וְאִיהוּ אָרַח רֵיחַ בִּתְרֵין תַּפּוּחִין (נ"א וְאִיהוּ רֵיחַ דִּתְרֵין תַּפּוּחִין), דְּאִתְמַר (בֵּיהּ) בְּהוּ (שם ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וּמַאי נִיהוּ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט וְאִינּוּן תְּרֵי רִמּוֹנִים, אֱגוֹז דָּא צַדִּיק גִּנַּת אֱגוֹז דָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר שְׁלֹמֹה (שם ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי.

גִּנַּ"ת ג' גִּימַטְרִיָּאוֹת (אדנ"י בְּיהו"ה), דְּאִינּוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה, נ' נוֹטָרִיקוֹן, ת' תְּמוּרָה, גִּימַטְרִיָּאוֹת דָּא אדנ"י יהו"ה, סָלִיק בְּחִשְׁבַּן אָמֵ"ן, אהי"ה אדנ"י סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן פ"ו אלהי"ם, דְּאִיהוּ כְּנוּ"י, מ"ה מֵ"ם הֵ"א, מֵ"ם הֵ"א בְּגִימַטְרִיָּא אלהי"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א בְּגִימַטְרִיָּא מ"ה, וְדָא אִיהוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ"ה,

וְאִיהוּ מֵעִיד עַל יְחוּדָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין דָּא מָ"ה אַעִידֵךְ

(איכה ב יג).

דָּבָר אַחֵר א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בְּגִימַטְרִיָּא שְׁכִינָ"ה, כְּגַוְונָא דָּא, א' זִמְנָא חָדָא, ב' תְּרֵי זִמְנִין, ג' תְּלַת זִמְנִין, ד' אַרְבָּעָה זִמְנִין, ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין, ו' שִׁית זִמְנִין, ז' שְׁבָעָה זִמְנִין, ח' תְּמַנְיָא זִמְנִין, ט' תִּשְׁעָה זִמְנִין, י' עֶשֶׂר זִמְנִין, כֻּלְּהוּ סָלְקִין לְחוּשְׁבַּן שְׁכִינָ"ה. וְרָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא, לְקַיְּימָא דְּלֵית שְׁכִינָה נָחָתָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְלָא סָלְקָא לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר.

וְעוֹד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אַתְרֵיהּ דְּעָלְמָא, וּמַלְאָכִין לָא יָדְעִין וְשָׁאֲלִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ וְאַשְׁכַּחִינָן לֵיהּ בְּגִימָטְרִיָּא מָקוֹם נוֹטְרִיקוֹ"ן כְּגַוְונָא דָּא, י' עֶשֶׂר זִמְנִין מֵאָה, ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין עֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ, ו' שִׁית זִמְנִין תְּלָתִין וְשִׁית ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין עֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ, בְּגִימַטְרִיָּא מָקוֹם, וַעֲלֵיהּ אָמְרוּ מַלְאָכַיָּא בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב), אִית אָחֳרָנִין בְּגִימַטְרִיָּאוֹת דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן, בְּגִין דְּאִינוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה דְּלֵית לָהּ סוֹף, תְּמוּרוֹת אִלֵּין אַלְפָּא בֵּיתוֹת כְּגוֹן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, דְּאִינוּן תְּמוּרוֹת (דברים ו ד) יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְאִית תְּמוּרוֹת אָחֳרָנִין מִכַּמָּה מִינִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא כְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא

שְׁנִיתִי, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, וַוי לִבְנֵי עָלְמָא דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, דְּחָשְׁבִין דְּיָדְעִין וְלָא יָדְעִין, וַדַּאי אֲנִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כו כא) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, אִיהִי לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִיהִי תְּמוּרָה מִינֵּיהּ בְּאָחֳרָא, וְאִיהוּ לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִסְתַּתַּר מִינָּהּ, אֲבָל לְגַבֵּי חַיָּיבַיָּא אִשְׁתַּנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִסְתַּתַּר מִנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם, וְאַמַּאי בְּגִין כִּי דוֹר תַּהְפֻּכוֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם. מַיָּד קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא דְּשָׁמְעוּ מִלִּין אִלֵּין, וְנָשְׁקוּ לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אָתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּינּוּ, דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנִּי דָּא מִן דָּא, אֲבָל לְגַבֵּי אָחֳרָנִין אִשְׁתַּנִּי וְאִסְתַּתַּר, בְּכַמָּה לְבוּשִׁין, וּבְכַמָּה כִּסּוּיִין, וּבְכַמָּה קְלִיפִין, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע בְּקְלִיפִין כֻּלְּהוּ, וּבְגִין דָּא לָא שְׁבִיק אֲפִילּוּ מִינֵי דְּכִשּׁוּף דְּלָא יָדַע, בְּגִין דְּיָדַע (נ"א לְמִנְדַּע) בְּקְלִיפִין. וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִיהוּ תַּבַּר כָּל קְלִיפִין, וְנָפִיק מִתַּמָּן מוֹחָא דְּאִיהוּ יהו"ה לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּאֱגוֹזָא, (דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם), וּמְפָרְנֵס מִנֵּיהּ לְהַהִיא חוֹלָה דְּאִיהִי אדנ"י, דִּבְאִלֵּין קְלִיפִין דִּי בֶּאֱגוֹז

דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם אָמַר (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָּנַי מֵהֶם, וְאִית שְׁנוּיִין אוֹחָרָנִין לְטַב לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדֵיהּ. (דף עב ע״א) זִמְנִין אִתְגַּלְיָא לוֹן בִּדְמוּת אַרְיֵה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (עמוס ג ח) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא, זִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְשׁוֹר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים לג יז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, וְזִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְּנֶשֶׁר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שם לב יא) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ, וְזִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְאָדָם סָבָא, כְּמָה דְאִתְּמַר לְאִלֵּין דְּאָמְרֵי זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב), דְּאִיהוּ הָוָה אִתְדַּמְיָין לוֹן בִּדְמוּת סָבָא, וְאִתְּמַר בֵּהּ (נ״א בֵּיהּ) (דברים לב יג) וַיֵּנִיקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר, אֲבָל לְאִלֵּין דְּתַלְיָין מְנִיהּ וּמִשְּׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנֵּי לְעוֹלָם.

וְאִינּוּן תְּמוּרוֹת אִינּוּן רָזָא דְיִבּוּם, דְּאִתְּמַר בָּהּ בַּיְבָמָה (רות ד ז) עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתְּמוּרָה, לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, בְּהַהוּא נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה, וְשִׁנּוּי רָצוֹן, וְתַמָּן צָרִיךְ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר, נַעַל אִיהוּ

גוּפָא.

וְאַמַּאי בַּחֲלִיצַת נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה וְשִׁנּוּי, אָמַר סָבָא חֲדָא, רַבִּי רַבִּי, לָא תֵימָא הָכִי, אֶלָּא אַמַּאי חֲלִיצָה בַּנַּעַל, אֶלָּא אִיהוּ קְלִיפָּה לְאִתְטַמָּרָא בָּהּ

לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּיְהּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְגַבֵּי מְקַטְרְגִין דִּילֵיהּ, וּבַחֲלִיצָה דְּנַעַל חָלַץ לֵיהּ י"ה, וּבְגִין דָּא שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, נַעַל ו', גַּן נָעֻל, דְּאִיהוּ בֶּן י"ה, לְאַעָלָא בֵּין ו"ה, וְדָא אִיהוּ חָלַץ י"ה.

וּמֹשֶׁה אִתְמַר בֵּיהּ (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דָּא בְּהַפּוּכָא דְּאָחֳרָנִין, דְּלָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קָדָם שְׁכִינְתָּא בִּקְלִיפָּה, וְרָזָא דְמִלָּה כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק (אסתר ד ב), וּלְגַבֵּי אֲבָהָן לָא אִתְחַזְיָא אֶלָּא בַּנְּעָלִים, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, אֲבָל לְגַבֵּי מֹשֶׁה בְּלָא כִּסוּיָא כְּלָל, וְרָזָא דְמִלָּה וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שַׁד"י, וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו ג), וּמֹשֶׁה אִתְמַר בֵּיהּ (שם ג יג) וְאָמְרוּ לִ"י מַ"ה שְׁמ"וֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם.

וְעוֹד אַמַּאי צָרִיךְ חֲלִיצָה בַּנַּעַל בְּאִשָּׁה, בְּגִין דְּמָאן דְּיָמוּת בְּלָא בַּר אִיהוּ קָשִׁיר בְּרַגְלֵיהּ דְּיָבָם, וְרָזָא דְמִלָּה הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב (בראשית ג יד), וּבְגִין דְּלָא יָמִית לֵיהּ חִוְיָא דְּאִיהוּ כָּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ, צָרִיךְ לַחֲלוֹץ לְגַבֵּי נַעַל דְּאִתְּתָא, וְאִתְפַּטַּר הַהוּא חִוְיָא מִנַּיְהּ. וְכֻלָּא עַל הַהִיא טִפָּה דְּאִיהִי י' דְּפָרַח מִן יַעֲקֹב לְאַתְרֵיהּ, וְיַעֲקֹב בְּגִין דָּא קָנָה מִנַּיְהּ בְּכֹרוּתָא,

לְאַחְזָרָא י׳ לְאַתְרֵיהּ, דְּאִיהִי טַפָּה בּוּכְרָא, דְּבָהּ חָאב אָדָם, וּפָרַח מִנַּיְהּ וְאִשְׁתָּאַר יָחִיד בְּלָא עֵזֶר, וּבְגִין דָּא אָמַר (תהלים מט ו) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוֹבֵּנִי, וּבְגִין דָּא אַיְתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּלַּת זְמִנִין לְאָדָם קַדְמָאָה בְּגִלְגּוּלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ״ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה.

וְעַל הַהִיא טִפָּה אִתְמַר בָּהּ (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְאִתְדַּבְּקַת בְּיַעֲקֹב, וְאַפִּיקַת מִנַּיְהּ י״ב שִׁבְטִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קכב ד) שִׁבְטֵי י״ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָדָם יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא רָוַח יַעֲקֹב מַה דְּאָבִיד דְּאִיהוּ י׳ מִיַּעֲקֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית לב כט) לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

בְּאַבְרָהָם שֵׁזִיב מִסַּם הַמָּוֶת, חוֹבָא דְאָדָם, גֵּיהִנֹּם, נָחָשׁ, אֵשֶׁת זְנוּנִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ יד) לֹא תִנְאָף. בְּיִצְחָק שֵׁזִיב מֵאֵל אַחֵר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם יג) לֹא תִרְצַח. בְּיַעֲקֹב אַשְׁכַּח אֲתַר לְיַנְקָא (נ״א לְנַקָּאָה) בְּנוֹי, וְדָא שִׁנּוּי מָקוֹם, וְלֵית חַד מִנַּיְהוּ דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּתִלְתָּא, לְקַיְּימָא הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ״ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

קָם סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בְּמַאי אוּקִימְתָּא סוֹד יְבוּם

וַחֲלִיצָה, דְּהָא בְּרִירָא דְּמִלָּה שְׁמַעְנָא, אָמַר לֵיהּ מַה דְּשְׁמַעְתְּ אֵימָא, אָמַר וַדַּאי בְּרָזָא דְּיִבּוּם אַשְׁכַּח אַתְרָא הַהִיא נְשְׁמָתָא עַרְטִילָאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פד ד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וְדָא נֶפֶשׁ דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּל זְמָנָא קַדְמָאָה, וּדְרוֹר קֵן לָהּ (שם), דָּא רוּחָא דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זְמָנָא תִנְיָינָא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ (שם), דָּא נְשְׁמָתָא דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זְמָנָא תְּלִיתָאָה, וּמִינָהּ נָפְקִין אֶפְרוֹחִין דְּאִינּוּן בְּנִין, וּבְרָזָא דְּיִבּוּם כְּלְהוּ תְּלַת נָחֲתִין בְּבַת אַחַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לד יד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ (דף עב ע"ב) אֵלָיו יֶאֱסוֹף, לִבּוֹ דְּתַמָּן נֶפֶשׁ, רוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה, נְשְׁמָתָא בְּמוֹחָא, וְכְלְהוּ חַד בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, אֲבָל חֲלִיצָה אִיהִי שֵׁזְבַת הַהִיא נְשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּאִינּוּן קְטִירִין בְּתַלַת קִשׁוּרִין דְּחִוְיָא, וְרָזָא דְּמִלָּה נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבַּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ (תהלים קכד ז), קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּדֵי לְנַשְּׁקָא לֵיהּ, פָּרַח מִיָּד וְלָא אִתְחֲזִי.

(תקון כ"ז נדפס בהקדמה כי שם ביתו)